

3. Захарченко О.В. Застосування кримінально-процесуальних заходів безпеки в ході судового розгляду. / О.В. Захарченко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014 № 4. Том 2. – С. 214.

4. Сироїд Т.Л. особливості правового становища свідків у міжнародному кримінальному суді. / Т.Л. Сироїд // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2009 № 3. – С. 217.

УДК 343.24 (477)

Машлякевич Дмитро Станіславович,
здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

СУЧАСНІ ПРАВОВІ ЗАСАДИ МЕХАНІЗМУ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

Проаналізовано правове забезпечення механізму протидії корупції. Встановлено відповідність міжнародним та європейським стандартам. Виявлено позитивні досягнення та недоліки формування нової законодавчої бази в цій сфері.

Ключові слова: правові засади, механізм протидії корупції

Проанализированы правовое обеспечение механизма противодействия коррупции. Установлено соответствие международным и европейским стандартам. Выявлены положительные достижения и недостатки формирования новой законодательной базы в этой сфере.

Ключевые слова: правовые основы, механизм противодействия коррупции

Analyzed legal support anti-corruption mechanism. Established compliance with international and European standards. The positive achievements and shortcomings formation of a new legal framework in this area.

Key words: legal framework, anti-corruption mechanism

На формування сучасного юридичного підґрунтя протидії корупції в Україні значний вплив справили міжнародні акти, які стали частиною національного законодавства після надання їм обов'язковості Верховною Радою України. Проте зауважимо, що факт надання згоди України на обов'язковість для неї міжнародного договору ще не дає підстав стверджувати, що ці акти повністю стали частиною нашого законодавства та удосконалили його. Запорукою цього є лише правильний процес імплементації положень акту в законодавство України.

Розглянемо результати приведення національного антикорупційного законодавства до міжнародного на даний момент. Детально цей процес описано в Листі Мін'юсту України «Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції» [1], а тому ми лише зупинимося на основних моментах та питаннях міжнародного регулювання в цій сфері, які, на нашу думку, були не зовсім правильно сприйняті нашими законодавцями.

Слід зазначити, що в світовій практиці запобігання та протидії корупції основні положення Конвенції ООН проти корупції [2], яка була ратифікована Україною 18 жовтня 2006 р. [3], були і залишилися загальними міжнародними стандартами в боротьбі з корупцією. На регіональному рівні відбувається лише пристосування положень цієї Конвенції, що стосуються окремих галузей права, до регіональних особливостей правової системи. Зокрема, в

Європі прийнято Цивільну конвенцію про боротьбу з корупцією [4], Кримінальну конвенцію про боротьбу з корупцією [5] та Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією [6], які Україна успішно ратифікувала [7; 8; 9].

Взагалі, проведені дослідження звертають увагу на такий концептуальний прорахунок влади у побудові системи законодавчого забезпечення протидії корупції як порушення логіки його формування, яка мала здійснюватися за такою схемою: концепція – стратегія – закон – програма – підзаконні акти [10]. Так, окремі нормативні акти приймалися в різний час за відсутності єдиної науково обґрунтованої концепції протидії корупції [11; 12].

На даний час цю невідповідність виправлено. Законодавець при формуванні антикорупційного законодавства, хоча і пропустив ланку «концепція», але далі все будується за необхідною логікою.

В Україні наприкінці 2014 р. було прийнято Антикорупційну стратегію на 2015-2017 роки [13], яка, за думкою законодавця, повинна стати новим стратегічним документом, який би визначив першочергові заходи із запобігання та протидії корупції, що повинні створити основу для подальшого проведення реформи у цій сфері. Але чи враховані стандарти ООН в цьому документі?

В Конвенції ООН проти корупції чітко виділені напрямки, які повинні бути своєрідними концептуальними «стрижнями» запобігання та протидії корупції (ст. 5-14): 1) Політика й практика запобігання та протидії корупції; 2) Орган або органи із запобігання та протидії корупції; 3) Публічний сектор; 4) Кодекси поведінки державних посадових осіб; 5) Державні закупівлі й управління державними фінансами; 6) Державна звітність; 7) Заходи стосовно судових органів й органів прокуратури; 8) Приватний сектор; 9) Участь суспільства; 10) Заходи щодо недопущення відмивання коштів.

Звичайно, самим своїм існуванням Стратегія відповідає першому пункту із вказаних вище. Відповідно до ч. 1 ст. 5 Конвенції: «Кожна Держава-учасниця, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, розробляє й здійснює або проводить ефективну скоординовану політику протидії корупції». Отже, стратегія розроблена, а чи буде на її основу здійснюватися ефективна скоординована політика – покаже час.

Розділ 2 Стратегії під назвою «Формування та реалізація державної антикорупційної політики» містить фактично положення, що стосуються організації та діяльності спеціально уповноваженого органу щодо запобігання корупції. Тобто другий стандартний напрямок запобігання корупції теж враховано.

Політика й практика запобігання та протидії корупції відповідно до Конвенції також передбачає проведення періодичної оцінки відповідних правових інструментів й адміністративних заходів з метою визначення їхньої адекватності з точки зору запобігання корупції та боротьби з нею. Стратегія також передбачає серед заходів формування та реалізації державної антикорупційної політики і звітування відповідних органів, і аналіз стану справ з питань корупції, і схвалення загальнонаціональної методики оцінки рівня корупції відповідно до стандартів ООН. Проте незрозуміло, навіщо положення щодо оцінки результатів ще повторюються в розділі 6 Стратегії.

В розділі 3 Стратегії під назвою «Запобігання корупції» передбачені основні заходи, які в цілому відповідають вказаним нами вище пунктам Конвенції ООН проти корупції:

– Напрямки «Запобігання корупції у представницьких органах влади», «Створення добросесної публічної служби», «Запобігання корупції у діяльності органів виконавчої влади» включають заходи із пунктів Конвенції «Публічний сектор», «Кодекси поведінки державних посадових осіб»;

- «Запобігання корупції у сфері державних закупівель» відповідає напрямку Конвенції «Державні закупівлі й управління державними фінансами»;
- «Запобігання корупції у судовій системі та органах кримінальної юстиції» – «Заходи стосовно судових органів й органів прокуратури»;
- «Запобігання корупції у приватному секторі» – «Приватний сектор»;
- «Доступ до інформації» – «Державна звітність»;
- Положення щодо «Участі суспільства» передбачені в загальних положеннях антикорупційної політики, в приватному секторі та в розділі 5 «Формування негативного ставлення до корупції»;
- «Заходи щодо недопущення відмивання коштів» передбачені в певних положеннях, що стосуються відповідальності за корупцію.

Таким чином, нова вітчизняна Антикорупційна стратегія на 2015-2017 роки відповідає стандартам ООН, які визнані загальноприйнятими світовою спільнотою. За логічною схемою побудови законодавчого регулювання в певній сфері, на основі Стратегії було прийнято новий спеціальний Закон України «Про запобігання корупції» [14], який увібрав в себе вказані міжнародні стандарти та розвинув їх.

Що стосується реалізації окремих напрямків запобігання та протидії корупції, то Верховною Радою були прийняті такі важливі нормативні акти: Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» [15]; Закон України «Про державну службу» [16] – в новій редакції (до вступу його в дію – 01.01.2016 р. – відновлено дію Закону України «Про державну службу» 1993 року [17]); Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» [18]; Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» [19].

4 квітня 2015 р. була затверджена Державна програма щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015 – 2017 роки. Але слід зазначити, що уряд, не втрачаючи часу даремно, поки тягнувся процес прийняття основних в цій сфері законів, діяв за своїм сценарієм, відповідно до плану першочергових заходів з подолання корупції затвердженого ще 02 липня 2014 р. [20], на виконання якого було прийнято ряд Законів, зокрема для приведення законодавства у відповідність до міжнародних актів [21; 22; 23].

Серед підзаконних нормативних актів центральних органів влади, без яких неможливе ефективне виконання Закону, можна виділити наступні: Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» [24]; Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації та проведення конкурсу з формування Громадської ради при Національному агентстві з питань запобігання корупції» [25]; Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції» [26].

В розрізі нашого дослідження ми приділимо більше уваги напрямку відповідальності за корупційні діяння. При аналізі кримінальної складової цього напрямку слід звернути увагу на те, що йому фактично виділено цілий 4 розділ Стратегії «Покарання за корупцію». Його зміст дає впевненість, що в основному кримінальна складова протидії корупції відповідає міжнародним стандартам, а кількість змін, внесених в КК України вже після прийнят-

тя Стратегії, вказує на достойний обсяг роботи, проведений в цьому напрямку: внесено зміни до ст. 364 та 365 КК України у зв'язку із приведенням законодавства у відповідність до Конвенції ООН проти корупції [21]; КК України доповнено Розділом XIV-І «Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб», що, зокрема, визначає підстави їх застосування за вчинення корупційного злочину від імені юридичної особи [27]; КК України доповнено ст. 96-1 «Спеціальна конфіскація», удосконалено застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру за вчинення корупційних злочинів [28]; КПК України доповнено Главою 24-1 «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень», що, зокрема, стосується досудового розслідування щодо корупційних злочинів стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності, якщо він перебуває поза межами України [22]; визначено перелік корупційних злочинів; виключено звільнення від кримінальної відповідальності та від відбування покарання при вчиненні корупційних злочинів за певних умов; введено більш суворі умови звільнення від відбування покарання в порядку помилування для осіб, які вчинили корупційні злочини; виключено дострокове зняття судимості при засудженні за вчинення корупційного злочину; удосконалено переліки службових осіб, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище; удосконалено ст. 368-2 КК України [15]; удосконалено перелік корупційних злочинів; змінено спеціальну підставу звільнення від кримінальної відповідальності особи, яка запропонувала, пообіцяла або надала неправомірну вигоду, в частині виключення з неї ознак вимагання; удосконалено ст. 368-2 та 370 КК України [23]; КК України доповнено ст. 366-1 «Декларування недостовірної інформації» [14].

Частину цих змін вже було позитивно оцінено GRECO на 63-му пленарному засіданні, яке відбулось 24-28 березня 2014 року у м. Страсбург [29], і скоріш за все, більшість з них буде позитивно оцінено і наступного раунду оцінювання. Ми, в свою чергу, також позитивно сприймаємо окремі зміни, які мають стратегічне значення: визначення переліку корупційних злочинів, виключення або зміна умов звільнення від відповідальності та відбування покарання, введення негативних наслідків вчинення корупційних злочинів для юридичних осіб. Ефективність же інших змін, які фактично спрямовані на обтяження відповідальності, покаже час, адже історія неоднократно доводила, що такі заходи не приносять результатів.

А нам би хотілося звернути увагу на іншу сторону правового регулювання, яка має велике значення і для протидії корупційній злочинності. В сфері цивільно-правової відповідальності за корупцію європейським регіональним стандартом є Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією [4], яка сьогодні несправедливо перебуває в тіні наукових досліджень. Слід погодитися із дослідниками, які вказують на важливість вказаного документа, що полягає у його складових. Насамперед, це фактично перший системний міжнародний акт регіонального характеру, у якому запропоновано основні принципи та міжнародні стандарти протидії корупції. Специфіка Цивільної конвенції полягає у тому, що в ній уперше закріплено: цивільне право обов'язково має сприяти боротьбі з корупцією шляхом надання особам, яким заподіяно шкоду, можливості отримати справедливу компенсацію. Саме тому положення та основні ідеї цього документа повинні бути піддані системному осмисленню та в подальшому використані при формуванні національного законодавства України [30].

Але детально дослідивши імплементацію цього документа до українського законодавства, Є. Блажівський та Р. Стефанчук виявили такі недоліки імплементації цієї Конвенції [30]: термінологічна неідентичність (щодо розбіжності термінів: «матеріальна» - «майнова» шкода, «компенсація» - «відшкодування», «дія» - «діяння» тощо); відсутність «корупційного делікту» в Цивільному законодавстві України; окремі імplementовані положення Конвенції

суперечать принципам цивільного права, а інші потребують удосконалення (можливість зменшити розмір відшкодування шкоди, завданої внаслідок помилки, не відповідає принципу повноти відшкодування завданої шкоди; механізм визнання недійсним порушеного корупційною дією правочину без порушення права вимагати компенсації заподіяної шкоди потребує удосконалення); певні положення Конвенції, які заслуговують на імплементацію, не можуть бути введені до ЦК України, тому що суперечать його положенням (розширені строки позовної давності за корупційними деліктами); відсутність спеціального механізму відповідальності держави.

Отже, ми бачимо явний ухил антикорупційної політики в сторону публічного права, в той час, коли приватно-правова сторона протидії корупційним проявам залишається практично нерозробленою.

Не дивлячись на виявлені нами певні недоліки, правове забезпечення запобігання та протидії корупції в основному приведено до ладу, і ми маємо чітку логічну побудову: стратегія – загальний закон – закони за напрямками – підзаконні акти.

Проте, аналіз ситуації «перехідного періоду» від старого антикорупційного Закону і відповідної Стратегії до нових залишає бажати кращого. Цей період затягнувся з 14 жовтня 2014 року, коли було прийнято пакет антикорупційних законів, до 26 квітня 2015 року, коли вступає в дію новий Закон України «Про запобігання корупції». І доведеться погодитися із Народним депутатом України І. Поповим, який стверджує, що в цей період Україні утворився вакуум для реалізації антикорупційної політики, а також для здійснення превентивних антикорупційних заходів [31].

Прикінцевими положеннями Антикорупційної стратегії на 2014–2017 роки, Кабінету Міністрів України доручалося, зокрема, у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом (до 26 квітня 2015 року) розробити державної програми, шляхом якої реалізується виконання Антикорупційної стратегії. Ця програма, відповідно до ст. 18 Закону, розробляється Національним агентством та затверджується Кабінетом Міністрів України. Програму Урядом було прийнято лише 4 квітня 2015 р. Звичайно, в уряді був план першочергових заходів з подолання корупції, затверджений ще раніше Законом і Стратегії (02.07.2014 р.) [20], якому в принципі Кабінет Міністрів слідував. Але ж не маючи державної програми, інші органи влади та місцевого самоврядування, в свою чергу, не могли розробляти свої програми запобігання корупції.

З іншого боку, у влади знайшовся час для прийняття Закону України «Про очищення влади» [32], а також на швидке вжиття заходів [33] із його реалізації. Положення вказаного Закону, хоча і стосуються протидії корупції, але не враховані ні в Стратегії, ні в Законі. Віддаючи шану вимогам Євромайдану, однією з яких і була люстрація, ми, все ж таки, звернемо увагу, на невірність з юридичної точки зору проведення цього процесу. Люстрацію слід було проводити в рамках вже визначеної антикорупційної політики знову створеними компетентними органами. А відповідно до порядку, в якому вона відбувалася, виявляється, що очищення влади здійснювалося самими представниками цієї влади. Це, звичайно, не могло привести до ефективних результатів.

Отже, ми бачимо, що влада не відходить від практики здійснення заходів не для державної користі, а в угоду політичним амбіціям. Всупереч вже загально схваленій думці, що основою корупції є система, а не люди, влада, замість зосередження зусиль на основному напрямку, який вже сама ж і затвердила, відволікає такі важливі час і ресурси на дії, які за вже перевіреним досвідом не приводять до результатів.

Наступним заходом на виконання Стратегії та Закону Кабінету Міністрів України доручалося у тримісячний строк з дня набрання чинності Законом забезпечити прийняття По-

положення про конкурс з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції та Регламент роботи відповідної конкурсної комісії, а також забезпечити проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції в порядку, визначеному статтею 5 цього Закону, до введення в дію цього Закону.

Лише 22 квітня 2015 р. відповідним розпорядженням Кабінету Міністрів України [34] було оголошено проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції. Тим же документом було затверджено вимоги до кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції та перелік документів, які необхідно подати для участі у конкурсі з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції, які, в принципі, повторили положення Закону (ч. 2 та ч. 8 ст. 5).

Трохи раніше Кабінет Міністрів України своєю постановою [35] затвердив Положення про проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції та Регламент роботи конкурсної комісії з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції.

І тільки 06 травня 2015 р. вийшло повідомлення про проведення ініціативних зборів громадських об'єднань для обрання кандидатів від громадських об'єднань до складу конкурсної комісії з проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції [36], які будуть проводитися до 11 травня 2015 р.

І так далі. Отже, коли буде завершено формування складу агентства, невідомо. А як буде проходити конкурс також неможливо передбачити, враховуючи те, як проходив конкурс на посаду Директора Національного антикорупційного бюро [31].

Крім цього, нове антикорупційне законодавство активно критикується громадськістю. Зокрема, звертається увага на його складність та незрозумілість, нездатність одного органу (Національного агентства з питань запобігання корупції) справитися з такою великою кількістю повноважень [37], а також є думка, що нова урядова антикорупційна програма не дасть змогу виміряти прогрес України у боротьбі із корупцією [38].

Але не дивлячись на вказані недоліки подальшого розвитку, правові засади механізму запобігання і протидії корупції в Україні в основному сформовані. Сучасна система нормативно-правових актів в цій сфері побудована за необхідною логічною структурою і має обґрунтований потенціал стати основою для комплексне реформування системи запобігання корупції відповідно до міжнародних стандартів та успішних практик іноземних держав.

Список використаних джерел:

1. Лист Мін'юсту України «Участь України в міжнародному співробітництві у сфері запобігання та протидії корупції» від 22.06.2011 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: Законодавство. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0042323-11>.
2. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 49. – С. 2048.
3. Закон України «Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції» від 18.10.2006 р. № 251-V // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 50. – Ст. 496.
4. Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією від 04.11.1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: Законодавство. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_102.
5. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) від 27.01.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 47 / 47-48 / . – Ст. 2028.

6. *Додатковий протокол до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією від 15.05.2003 р. // Офіційний вісник України від 12.03.2010 р. – № 15, / № 44, 2006, ст. 2940, стор. 54, стаття 718, код акту 49563/2010.*
7. *Закон України «Про ратифікацію Додаткового протоколу до Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18.10.2006 № 253-V // Урядовий кур'єр від 08.11.2006 р. – № 210.*
8. *Закон України «Про ратифікацію Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією» від 18.10.2006 № 252-V // Урядовий кур'єр від 08.11.2006 р. – № 210.*
9. *Закон України «Про ратифікацію Цивільної конвенції про боротьбу з корупцією» від 16.03.2005 № 2476-IV // Голос України від 06.04.2005 р. – № 62.*
10. *Тіньков А. Л. Правові засади запобігання політичній корупції в органах державної влади України [Електронний ресурс] / А. Л. Тіньков // Актуальні проблеми державного управління. – 2012. – № 1. – С. 341-348. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/apdu_2012_1_48.pdf.*
11. *Бернацький П. Й. Проблеми правового забезпечення боротьби з корупцією в Україні / П. Й. Бернацький // Управління розвитком. – 2011. – № 4 (101). – С. 16-18.*
12. *Доровський В. О. Правові та організаційні заходи протидії корупції / В. О. Доровський // Проблеми економіки. – 2010. – № 2. – С. 33-38.*
13. *Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14 жовтня 2014 р. № 1699-VII // Голос України від 25.10.2014. – № 206.*
14. *Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: Законодавство. – 06.05.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/>*
15. *Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» від 14.10.2014 р. № 1698-VII // Голос України від 25.10.2014 р. № 206.*
16. *Закон України «Про державну службу» від 17.11.2011 р. № 4050-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: Законодавство. – 06.05.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4050-17>.*
17. *Закон України «Про державну службу» від 16.12.1993 р. № 3723-XII [Електронний ресурс] / Верховна Рада України: Законодавство. – 06.05.2015 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.*
18. *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» від 14.10.2014 р. № 1701-VII // Голос України від 25.10.2014 р. – № 206.*
19. *Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» від 09.04.2015 № 319-VIII // Голос України від 30.04.2015 р. – № 78.*
20. *Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану першочергових заходів з подолання корупції» від 02.07.2014 р. № 647-р // Урядовий кур'єр від 17.07.2014 р. – № 127.*
21. *Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо імплементації до національного законодавства положень статті 19 Конвенції ООН проти корупції» від 21.02.2014 р. – № 746-VII // Голос України від 27.02.2014 р. № 37.*
22. *Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» від 07.10.2014 р. № 1689-VII // Голос України від 30.10.2014 р. – № 209.*
23. *Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення діяльності Національного антикорупційного бюро України та Національного агентства з питань запобігання корупції» від 12.02.2015 р. № 198-VIII // Голос України від 04.03.2015 р. – № 39.*
24. *Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризи-*

ком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» від 25.03.2015 р. № 171 // Урядовий кур'єр від 09.04.2015 р. – № 65.

25. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації та проведення конкурсу з формування Громадської ради при Національному агентстві з питань запобігання корупції» від 25.03.2015 р. № 140. // Урядовий кур'єр від 03.04.2015 р. – № 61.

26. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Національного агентства з питань запобігання корупції» від 18.03.2015 р. № 118 // Офіційний вісник України від 03.04.2015 р. – № 24. – Стор. 31. – Стаття 664. – Код акту 76179/2015.

27. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України стосовно відповідальності юридичних осіб» від 23.05.2013 № 314-VII // Голос України від 22.06.2013 р. – № 116.

28. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері державної антикорупційної політики у зв'язку з виконанням Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 13.05.2014 № 1261-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 28. – Ст. 937.

29. Четвертий додатковий звіт про виконання рекомендацій Україною за результатами Спільних Першого і Другого раундів оцінювання, затверджений на 63-му пленарному засіданні GRECO, яке відбулось 24-28 березня 2014 року у м. Страсбург (Французька Республіка) (укр.) [Електронний ресурс] / Міністерство Юстиції України : Оціночні звіти групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO) щодо стану корупції в Україні. – Режим доступу: <http://www.minjust.gov.ua/file/36335>.

30. Блажівський Є. Протидія корупції у приватно-правовій сфері / Є. Блажівський, Р. Стефанчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2013. – № 4. – С. 5-10.

31. Попов І. Створення системи запобігання корупції саботується [Електронний ресурс] / І. Попов ; Українська правда : Блоги. – 28.03.2015 р. – Режим доступу: http://blogs.pravda.com.ua/authors/popov/55091af23e0b5/view_print/. – Назва з екрану.

32. Закон України «Про очищення влади» від 16.09.2014 р. № 1682-VII // Голос України від 15.10.2014 р. – № 198.

33. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реалізації Закону України «Про очищення влади»» від 16.10.2014 р. № 563 // Урядовий кур'єр від 24.10.2014 р. – № 197.

34. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції» від 22.04.2015 р. № 387-р. // Урядовий кур'єр від 25.04.2015 р. – № 76.

35. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції» від 25.03.2015 р. № 170 // Урядовий кур'єр від 09.04.2015 р. – № 65.

36. Повідомлення про проведення ініціативних зборів громадських об'єднань для обрання кандидатів від громадських об'єднань до складу конкурсної комісії з проведення конкурсу з відбору кандидатів на посади членів Національного агентства з питань запобігання корупції [Електронний ресурс] / Кабінет Міністрів України : Новини. – 06.05.2015 р. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248141629.

37. Гекалюк Р. Проблемні питання нового антикорупційного законодавства / Всеукраїнське об'єднання «Незламність». – Режим доступу: <http://nezlamnist.org.ua/1%2022.12.2014.html>. – Назва з екрану.

38. Нова урядова антикорупційна програма не дасть змогу виміряти прогрес України у боротьбі із корупцією [Електронний ресурс] / ГО "Фундація "Відкрите суспільство" : Статті. – 27.04.2015 р. – Режим доступу: <http://osf.org.ua/anticorruption-policy/view/519>.

